

Jødeparagrafen, og Grundlovens Aand

Taler

Peder Fauchald

Dato

9 september 1842

Sted

Stortinget

Omstændigheter

Debatt om jødeparagrafen i Grunnloven

- 1 Det er en Alvorsstund, denne Dag, da den Sag, der nu er Gjenstand for
Afgjørelse, maa ansees for et Samvittighedsspørgsmaal, fra hvilken som helst
Side man end betragter den. Det gjælder Ophævelse af en Bestemmelse, der har
sit Udspring fra en af de forud opstillede Grundsætninger, hvorefter vor
5 Konstitution siden blev formet, men hvis Vedvaren tillige strider mod
Erkjendelsen af naturlige Menneskerettigheder. Hvad Under da, at den læge
Repræsentant er kommen i Thinget med Tvivl?

- Disse Tvivl forøge sig for mit Vedkommende hovedsagelig ved Hensyn til
10 Bestemmelsen i Grundlovens § 112, nemlig om Erfaring nu kan haves for
Nødvendigheden af den foreslaaede Ophævelse. For at komme til nogen
Overbevisning herom, vil denne Sag ikke kunne betragtes fra det almindelige
Standpunkt. Det er i verdensborgerlig Henseende samme bør granskes, skal
noget afgjørende Resultat opnaaes.

- 15 Maaske det var rigtigt i 1814, at Bestemmelsen om, at Jøderne fremdeles nægtes
Adgang til Riget, beholdtes i Grundloven, foranlediget saavel ved vore særegne
Forhold som af andetsteds tilstedeværende Virkelighed; - men kan samme
Bevæggrunde fornuftigvis være tilstede nu? Jeg antager det ikke. Begrebet om
20 Humanitetsgrundsætninger saavel som om de menneskelige Rettigheder har
siden den Tid særdeles uddannet sig, og til en af Virkningerne heraf hører netop
Negeremancipationen. Men disse Fremskridt maa vel sees som Følger af
opklarede Begreber og af en stigende Civilisation, hvis sikreste Støtte findes i
Kristlærens Grundideer. Er nu dette saa, maa ogsaa Erfaringen antages at være
25 tilstede i dette Tilfælde. Den demokratiske Tendents, som er Grundtrækket i
vor Grundlov, er Borgen for, at Antagelsen ikke vil modsige dennes Aand.

Ved gjentagende at have tænkt over denne Gjenstand er jeg kommen til den
30 Overbevisning, at jeg bør give min Stemme til Komiteens Indstilling. Hvad det
Materielle angaar, da er Sagen vistnok af mindre Betydning, idet Schakring ved
vore Love er forbudt, og hvad bemægtigelse af Handelen etc., som man saa
meget frygter for, angaar, da er der heller ikke nu Noget i Veien for, at Jøderne
kunne igjennem Kommissionærer anvende sine Kapitaler her.

35

Kilde

Storthings-Efterretninger 1836-1854, bd. 2. Christiania 1893, s. 122-123.

Emner

Debatt, Innlegg i Stortinget, Lovgivning, Norsk historie

40

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/jodeparagrafen-og-grundlovens-aand>

45

50

55

60

65